

Praktični vodič za Univerzalni periodični pregled (UPP)

Kako nevladine organizacije mogu utjecati na UPP proces

Praktični vodič za Univerzalni periodični pregled (UPP)

Kako nevladine organizacije mogu utjecati na UPP proces

Sarajevo, 2014.

Naslov: Praktični vodič za Univerzalni periodični pregled (UPP) : Kako nevladine organizacije mogu utjecati na UPP proces

Naslov originala: A practical Guide to the UPR. How NGOs can influence the Universal Periodic Review process

Prevoditeljica: Ena Bavcic

Autori: Međunarodni savjet za rehabilitaciju žrtava torture i Fondacija Kuća ljudskih prava

Izdavač: Sarajevski otvoreni centar

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

341.231.14(036)

PRAKTIČNI vodič za Univerzalni periodični pregled (UPP) : kako nevladine organizacije mogu utjecati na UPP proces. - Sarajevo : Sarajevski otvoreni centar, 2014. - 19 str. : graf. prikazi ; 28 cm

ISBN 978-9958-536-17-5
COBISS.BH-ID 21248006

**Partnerska organizacija u BiH
SARAJEVSKI OTVORENI
CENTAR**

Sarajevski otvoreni centar je nezavisna, nestranačka i neprofitna organizacija koja zagovara puno poštivanje ljudskih prava i smanjenje nivoa diskriminacije na osnovu spola, seksualne orijentacije i rodnog identiteta.

IRCT
**Medunarodni savjet za
rehabilitaciju žrtava torture**

Međunarodni savjet za rehabilitaciju žrtava torture je neovisna neprofitna svjetska organizacija sa više od 25 godina iskustva kojoj pripada više od 140 rehabilitacijskih centara u 74 zemlje. Rad IRCT je trostruk i uključuje: rehabilitaciju žrtava mučenja i njihovih obitelji; osiguravanje pristupa pravdi žrtvama; iskorjeњivanje torture.

**FONDACIJA KUĆA
LJUDSKIH PRAVA**

Mreža kuća ljudskih prava (HRHN) objedinjuje osnovane Kuće ljudskih prava (HRH). Dio Mreže trenutno čine 70 NVO iz 15 zemalja zapadnog Balkana, istočne Evrope i južnog Kavkaza, zemalja na istoku i Rogu Afrike, i zapadne Evrope. Cilj HRHN je da zaštititi, osnaži i pruži podršku borcima za ljudska prava i njihovim organizacijama.

Sadržaj

Šta je UPP?	6
Pozitivne strane UPP-a	7
Pregled svih ljudskih prava.....	9
- Ciklus izvještavanja.....	9
Ishod.....	10
Pridržavanje rezultata preporuka	10
Opći pristup UPP zagovaranju.....	11
Utjecaj na pregled	11
Priprema pregleda	12
Lobiranje izaslanika u Ženevi.....	14
Tokom pregleda	15
Na sjednici Vijeća za ljudska prava	15
Sprovodenje i praćenje preporuka UPP-a	16
Podešavanje vremena intervencija	17
Veza sa drugim mehanizmima zaštite ljudskih prava	18
Rad na UPP-u Fondacije Kuće ljudskih prava i Međunarodnog savjeta za rehabilitaciju žrtava torture	19

Uvod

Generalna skupština UN-a je 2006. godine odlučila da svoje glavno političko tijelo za ljudska prava, Komisiju za ljudska prava, zamijeni novim Vijećem za ljudska prava. Jedna od ključnih novina Vijeća za ljudska prava je ta da bi Vijeće trebalo redovno ocjenjivati ljudska prava svih članica zamalja UN-a

kroz Univerzalni periodični pregled (UPP). Ovim bi se trebalo osigurati da se izvještaji o ljudskim pravima svih zemalja razmatraju na ravnopravnoj osnovi, bez obzira na težinu stanja ljudskih prava, ratifikaciju i izvještavanje prema posebnim ugovorima o ljudskim pravima.

Šta je UPP?

UPP osigurava da svake četiri i pol godine Vijeće za ljudska prava pregledat izvještaje o ljudskim pravima svih zemalja. Kao mehanizam Vijeća za ljudska prava, pregled se održava u Ženevi i tokom sjednice u trajanju od tri i po sata svaka država može postavljati pitanja i davati svoje prijedloge i komentare. Također, država čiji je izvještaj predmet pregleda ima priliku da odgovara na pitanja tokom sjednice.

UPP daje priliku da države interaktivno i bez diskriminacije diskutuju o stanju ljudskih prava u određenoj zemlji, obzirom da će sve države biti predmetom pregleda u istim vremenskim razmacima. Pregled se odvija na temelju informacija iz tri glavna izvora: i) zemlje u pregledu, ii) UN-ovih mehanizama i agencija iii) drugih saradnika_ca, uključujući i nevladine

organizacije (NVO). Na ovaj način nevladine organizacije igraju važnu ulogu u osiguravanju iznošenja svih relevantnih informacija pred UPP. Ishod UPP-a je dokument koji uključuje listu svih preporuka datih državi u pregledu i njen stav na svaku preporuku. Država koja je predmet pregleda ovaj dokument može prihvati, odbaciti ili staviti u razmatranje. Među pitanjima kojima se UPP bavi su pitanja mučenja, pravde i neovisnosti sudstva, ratifikacija međunarodnih instrumenata i cjelokupno poštivanje ljudskih prava. Stoga je važan izvor za centrima za rehabilitaciju žrtava mučenja, Kućama ljudskih prava i NVO-ima koji uzimaju elemente ovog izvještaja kada koriste međunarodne mehanizme kako bi promicali promjene u određenoj državi.

Popis prvih pet pitanja na koje se odnosi 14,435 preporuka datih na prvih devet sjednica:

- Međunarodni instrumenti (2709)
- Ženska prava (2494)
- Prava djeteta (2222)
- Mučenje i CIDT (1140)
- Pravda (1089)

U prosjeku, zemlje su prihvatile 71% preporuka

Statistički podaci sa UPP info <http://www.upr-info.org/>

Pozitivne strane UPP-a

Obzirom na to da su zemlje **obavezne izjasniti se po pitanju svake preporuke**, one su odgovorne i za dalju provedbu prihvaćenih preporuka, što vodi do kontinuiranog nacionalnog i međunarodnog nadzora nad svim preporukama.

Još jedna pozitivna strana UPP-a je kontinuirano izvještavanje svake četiri i po godine. Do sada su gotovo sve države prema planu izvještavale i bile pregledane, uključujući i države koje nisu ratificirale određene sporazume ili ne poštuju svoje obaveze izvještavanja prema ugovornim tijelima. Takve države će biti podvrgnute pregledu stanja ljudskih prava gdje imse mogu dati proceduralne preporuke kao što je ratifikacija sporazuma, dostava izvještaja ugovornim tijelima i implementacija određenih preporuka

datih od strane ugovornih tijela.

U mnogim državama proces UPP je pokrenuo **energičniju nacionalnu raspravu o stanju ljudskih prava u toj državi**, a sam proces podnošenja informacija na pregled je ojačao suradnju unutar NVO zajednice - posebno tamo gdje NVO koalicije podnose zajedničke izvještaje. Sve ovo je, u nekim slučajevima, stvorilo nešto što se može nazvati momentumom ljudskih prava rezultirajući manje spornim preporukama na kraju izveštaja.

Sve interesne skupine, uključujući vladine agencije, diplomatske zajednice, agencije UN-a, nacionalne mehanizme za ljudska prava i nevladine organizacije, trebaju da rade na implementaciji preporuka nakon što ih Vijeće za ljudska prava zvanično usvoji. **Ciklus**

izvještavanja od četiri i po godine predstavlja realan rok za procjenu stepena provedbe prethodnih prepo-

ruka i cjelokupnog stanja ljudskih prava u državi.

UPP proces, između ostalih, omogućava sljedeće promjene u državi:

- Ratifikacija međunarodnih i regionalnih standarda ljudskih prava i pravovremeno izvještavanje međunarodnim i regionalnim mehanizmima
- Usvajanje zakona protiv mučenja i osnivanje Nacionalnog preventivnog mehanizma uz Opcioni protokol Konvencije protiv mučenja i drugih oblika okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg tretmana ili kažnjavanja (OPCAT)
- Promicanje prava na rehabilitaciju žrtava mučenja i osiguravanje dostupnosti rehabilitacije
- Reforma zakona nevladinih organizacija i propisa o pravu na slobodu okupljanja
- Podizanje nivoa svijesti o položaju branilaca i braniteljki ljudskih prava, političkih zatvorenika_ca, nezavisnih novinara_ki i njihovih organizacija
- Reforma Zakona o krivičnom postupku i drugih relevantnih zakona
- Reforma zatvorskog sistema po pitanju rješenja problema kao što je prenapučenost

Pregled svih ljudskih prava

- Ciklus izvještavanja

Osnova za pregled države kroz UPP su Povelja UN-a, Opća deklaracija o ljudskim pravima (UDHR), instrumenti za ljudska prava ratificirani od strane države u pregledu i bilo kakvo jamstvo te države. Ovo znači da i regionalni mehanizmi obvezujući za državu u pitanju mogu biti relevantni. **UPP je pregled svih ljudskih prava.**

Nadalje, države mogu biti razmatrane na osnovu prava iz Opće deklaracije o ljudskim pravima (UDHR) u odnosu na to da li su ratificirale relevantne sporazume ili ne. Ta prava uključuju slobodu od mučenja i nečovječnog postupanja (član 5. UDHR); slobodu udruživanja i okupljanja (član 20. UDHR); slobodu izražavanja (član 19. UDHR). Također, zemlje se mogu smatrati odgovornima za stanje boraca i borkinja za ljudska prava pod rezolucijom Opće skupštine o braniocima ljudskih prava.

Ciklus izvještavanja UPP-a se sastoji od niza koraka, koji se općenito mogu podijeliti na: i) pripremu pregleda; ii) pregled; iii) ishod; i iv) praćenje rezultata preporuka.

Priprema pregleda

UPP se temelji na tri vrste informacija:

- Zemlja u pregledu je obavezna

podnijeti izvještaj o stanju ljudskih prava na maksimalno dvadeset stranica izvještaja o situaciji ljudskih prava na državnom nivou;

- Kancelarija Visokog komesara UN-a za ljudska prava (OHCHR) će dostaviti sažetak od deset stranica o podacima sadržanim u relevantnoj dokumentaciji;
- I na kraju, sve ostale interesne skupine, uključujući i nevladine organizacije i nacionalne institucije za ljudska prava (NHRI), mogu dostaviti podatke u obliku izvještaja od 2815 riječi ukoliko ih dostavlja pojedina organizacija, ili 5630 riječi ukoliko te podatke dostavlja koalicija. OHCHR će objediniti podatke iz ovih izvještaja u jedan izvještaj od deset stranica koje će koristiti Vijeće UPP-a.

Države koje žele da učestvuju u pregledu će pripremiti komentare, pitanja i preporuke za državu u pregledu na osnovu tri službena dokumenta. To će obično biti pripremljeno u saradnji sa ministarstvima vanjskih poslova, misijama pri UN-u u Ženevi i amabasadama koje pokrivaju zemlje u pregledu. Ukoliko to žele, države mogu pismeno predati svoje komentare i

pitanja prije pregleda. Komentare, pitanja i, najbitnije, preporuke mogu usmeno predstaviti tokom pregleda.

Pregled u Ženevi

Prvi dio pregleda u Ženevi (Švicarska) sastoji se od tri i po sata sjednice UPP Radne grupe Vijeća za ljudska prava. Radna grupa UPP-a broji svih 47 članica Vijeća, te je formalno odgovorna za provođenje pregleda. U praksi, sve države mogu učestvovati u dijalogu.

Tokom ove sjednice, države će iznijeti svoje komentare, pitanja i preporuke. Država u pregledu predstavlja svoj izvještaj i upušta se u dijalog sa drugim državama.

Nekoliko dana nakon sjednice, Radna grupa usvaja izvještaj koji sadrži sve preporuke. Izvještaj, također, može sadržavati preliminarnu odluku države u pregledu o tome da li prihvata svaku pojedinačnu preporuku.

Ishod

Posljednji korak je usvajanje izvještaja o ishodu datog od strane Vijeća. Taj proces se događa tokom naredne sjednice Vijeća za ljudska prava. U ovoj fazi država u pregledu mora naznačiti da li prihvata svaku pojedinačnu preporuku.

Tokom jednosatnog perioda predodređenog za usvajanje svakog izvještaja o ishodu, država u pregledu ima dvadeset minuta da navede dodatne komentare na izvještaj, nakon čega

slijedi dvadeset minuta za ostale države i završava sa dvadeset minuta za druge interesne grupe, uključujući nevladine organizacije i nacionalne institucije za ljudska prava.

Usvajanjem izvještaja zaključuje se službeni pregled.

Pridržavanje rezultata preporuka

Formalno, implementacija preporuka iz izvještaja je odgovornost države koja je dobila preporuke, međutim, nevladine organizacije, nacionalne institucije za ljudska prava i druge interesne grupe moraju imati značajnu ulogu u nadgledanju, promicanju i pomaganju provedbe konkretnih preporuka.

Iako ne postoji formalan UPP mehanizam praćenja, države se potiču da kontinuirano dostavljaju informacije o inicijativama za provedbu konkretnih preporuka. Od marta 2011. godine deset država je pismeno dostavilo izvještaj o rezultatima. Osim toga, ciklus od četiri i po godine pruža dodatan prostor za pridržavanje. *Tokom naknadnih pregleda treba obratiti pažnju na stepen implementacije prošlih UPP preporuka.*

Na 16. sjednici Vijeća za ljudska prava, Republika Poljska je predala izvještaj o implementaciji svih 29 preporuka koje su joj predložene na pregledu, iako nije dala jasan odgovor da li usvaja ili odbacuje preporuke.

Utjecaj na pregled

Opći pristup UPP zagovaranju

UPP je nastao kao pregled stanja država od strane drugih država na osnovu reciprociteta. Međutim, postoji nekoliko mogućnosti gdje nevladine organizacije mogu nastojati utjecati na proces istraživanja kako bi osigurale maksimalan učinak na terenu. Budući da se radi o procesu usmjerenom na državu, nevladine organizacije će morati utjecati na državne strukture ili iz države u pregledu ili iz drugih država koje učestvuju u pregledu.

Način na koji će se država u pregledu angažovati uveliko zavisi od države do države, ali i od pitanja do pitanja - najbolji pristup u nekim slučajevima je saradnja, dok u drugim postoji potreba za osudom. Lokalna dinamika se može mijenjati tokom vremena, pa je na pojedinom zagovaraču da odredi kako se najefektivnije može angažovati.

Općenito gledano, važno je dati tri ključne primjedbe:

- Glavni cilj UPPa je formulirati preporuke za Vladu koje adekvatno pokrivaju sve relevantne teme na jasan, fokusiran, specifičan i primjenjiv način.
- Drugo, nisu sva ljudska prava jednako kontroverzna i nisu

sve vladine agencije jednakо osjetljive na primjedbe. Stoga je važno uvidjeti koja je agencija bliska određenim pitanjima. Ta analiza će pomoći zagovaraču da nastojanja i sredstva rasporedi po važnosti.

- Treće, ukoliko vlada nije otvorena za suštinske utjecaje, ipak postoji mogućnost uticaja na pristup UPP procesu u pogledu strukture izaslanstva koje odlazi u Ženevu i pristupa pridržavanju preporuka. Samim time se može utjecati na učinkovitost UPP procesa.

Ključ u nastojanjima da određena zemlja preuzme prioritetna pitanja tokom UPP pregleda je prepoznati zemlje koje će najvjerovaljnije prihvati tu listu prioriteta tokom pregleda i dobiti najviše što je moguće od države kojom se bavite.

Kraljevina Nizozemska dala je preporuke o propisima nevladinih organizacija (Armeniji i Etiopiji), o braniteljima i braniteljkama ljudskih prava i zakonodavstvu nevladinih organizacija (Azerbejdžanu i Kataru), registraciji nevladinih organizacija (Bjelorusiji), te preporuke o pravu na slobodu udruživanja, što pokazuje interes ove države za ovo određeno pitanje.

Prvi korak je analiza prioriteta vanjske politike da bi se planiralo koje će države biti zainteresirane za pregled vaše države, a koje su zainteresirane za određena tematska pitanja.

Ovi prioriteti nalaze se u strateškim dokumentima pojedinih ministarstava vanjskih poslova i u komentarima i preporukama države sa prethodnih UPP sjednica.

Nakon što ste utvrdili koje će države vjerovatnije promicati vaša najvažnija pitanja, trebate uspostaviti kontakt sa nadležnim predstavnikom države koji će biti uključen u pregled vaše države. Kada birate koje ćete države kontaktirati, važno je misliti i na njihov odnos sa vašom vladom, te koliko je vjerovatno da će vaša vlada pozitivno odgovoriti na preporuku iz te države. Na primjer, **veća je vjerovatnoća da će se preporuke iz država donatora, političkih saveznika i država iz iste regionalne skupine UN-a predanije implementirati**.

Nadalje, podršku za vaša pitanja je dobro potražiti od različitih država iz različitih regiona kako vaša vlada ne bi imala osjećaj 'zapadnjačkog programa' ili 'programa nesvrstanih'- vaša vlada mora osjetiti da je to problem globalnog interesa.

Nakon što napravite početni kontakt sa državama koje želite lobirati, važno je ugovoriti sastanke koji se mogu održati i u vašoj lokalnoj

ambasadi i u predstavništvu u Ženevi. Ako sredstva to dopuštaju, važno je susresti se i sa predstavnicima ambasada i predstavnicima u Ženevi kako bi se osiguralo da se vaša najvažnija pitanja ne zagube u procesu. Ovo je važno zbog toga što se početne faze procesa često provode u lokalnim ambasadama, dok se završna implementacija i podnošenje preporuka održava u predstavništvu u Ženevi.

I na kraju, ne zaboravite da ostanete u kontaktu sa predstavnicima_ama država. Na ovaj način možete iskazati svoju zahvalnost za njihovu podršku, ali i biti neprekidno uključeni u UPP i implementaciju preporuka vaše države. Ovo bi značilo da nakon pregleda možete zatražiti podršku istih država za provedbu preporuka, u vidu sredstava, tehničke podrške ili političkog pritiska.

Priprema pregleda

U pripremnoj fazi koja se primarno fokusira na sakupljanje podataka, nevladine organizacije utječe na

Tokom procesa UPP u Norveškoj konsultirane su nevladine organizacije, a vlada je pozdravila kritiku. To pokazuje da je plodonosan dijalog moguć na nacionalnoj razini i kada zemlja u potpunosti ne uključi sve preporuke nevladinih organizacija u UPP izvještaj.

pregled na tri načina: Država u pregledu se potiče da svoje nacionalne izvještaje pripremi u opsežnim konsultacijama sa svim interesnim grupama. Najbolji primjer u praksi su države koje održe nekoliko sastanaka sa nevladinim organizacijama i drugim interesnim grupama gdje traže njihovo mišljenje o sadržaju izvještaja. To ne znači da će njihova stajališta biti uvrštena u izvještaj, ali olakšava dijalog između vlade i nevladinog sektora, što kasnije u procesu može biti od koristi. Većina zemalja će imati osobu ili grupu koja će djelovati kao fokus tačka, čija će primarna odgovornost biti prikupljanje informacija od svih relevantnih ministarstava i državnih agencija. U zavisnosti od nacionalnog konteksta, bilo bi relevantno utvrditi gdje leži ta odgovornost, te kontaktirati fokusne tačke u cilju da se glas nevladinih organizacija u procesu čuje.

Nevladine organizacije mogu pojedinačno ili u koaliciji poslati

Kuća ljudskih prava Sarajevo je za potrebe kreiranja UPP-a Bosne i Hercegovine formirala i koordinira koaliciju nevladinih organizacija koja se bavi pitanjima svih ljudskih prava iz različitih dijelova države. Ovim nevladim organizacijama se pružila prilika da se zajedno uključe u međunarodno zagovaranje.

podatke direktno OHCHR-u. Koalicije nevladinih organizacija su primjetnije i imaju veći utjecaj od pojedinačnih izvještaja, s obzirom na činjenicu da se izvještaji nevladinih organizacija sažimaju u jedan dokument i da izvještaji koalicije mogu biti u 5630 riječi, umjesto u samo 2815 riječi.

UPP predstavlja priliku izgradnje jače saradnje između nevladinih organizacija u okviru međunarodnog zastupanja, te predstavlja dobar alat za izgradnju koalicije i jačanje veza između nevladinih organizacija na državnoj razini.

Prilikom učešća u koaliciji nevladine organizacije koje rade na vrlo specifičnim pitanjima trebaju razmotriti da li će njihova analiza i preporuke dobiti dovoljno prostora u toku UPP-a. U tom slučaju nevladine organizacije mogu nadopuniti sudjelovanje u koaliciji tako što će predati pojedinačni izvještaj u 2815 riječi koji će detaljnije obradivati pitanja koja su šturo obrađena u izvještaju koalicije.

Države članice UN-a koje provode pregled mogu biti zainteresovane za dodatne, ažurirane i detaljnije informacije o određenom pitanju ili određenoj državi kako bi predložile što konkretnije i fokusirajte preporuke. Mnoge države pripremaju svoje komentare i preporuke kroz proces koji uključuje Ministarstvo vanjskih poslova, Stalnu misiju

pri UN-u u Ženevi i njihovu ambasadu u državi u pregledu. Bitne informacije se često mogu dobiti u lokalnoj ambasadi. Tokom faze prikupljanja informacija, najjednostavniji način da se osigurate da će države voditi računa o vašim najvažnijim pitanjima je kroz direktno povezivanje sa nadležnim ambasadama u vašoj vlastitoj zemlji. To može podrazumjevati bilateralne razgovore sa svakom od ambasada koju smatrate relevantnom ili kroz prezentaciju/Q&A sesiju na kojoj će se grupa lokalnih ambasada moći informirati o vašim problemima i zatražiti dodatne odgovore. Tokom ovog angažmana moguće je predložiti konkretnе preporuke koje države mogu učiniti tokom pregleda. Kontakt sa lokalnim ambasadama također može biti prvi korak u dobivanju finansijskih sredstava za odlazak u Ženevu kako bi prisustvovali pregledu.

Tokom pripreme UPP-a imajte na umu da bi bilo dobro da druge države predlože vaše preporuke državi u pregledu te je stoga važno da su preporuke konkretnе i jasne. Primjer učinkovitih preporuka jeste preporuka o mučenju koju je Danska dala Filipinima: 'Učinkovito implementirati zakon o zabrani mučenja sa posebnom pažnjom na odgovornosti nadređenih.'

Lobiranje izaslanika u Ženevi

S obzirom da će za dostavljanje komentara i preporuka biti odgovorne različite stalne misije pri UN-u u Ženevi, najefikasniji način utjecaja na države će biti susreti sa relevantnim misijama u Ženevi. Ukoliko planirate i imate sredstva za putovanje u Ženevu sa ciljem zagovaranja planirajte ga najmanje šest sedmica prije sjednice Radne grupe. Izjave i preporuke različitih zemalja se biraju sedmicama prije sjednice. Nakon što intervencija bude sastavljena, vrlo je teško promjeniti je. Osim toga, boravak u Ženevi prije sjednice omogućava upoznavanje izaslanika koji tada imaju vremena i mogu se usredotočiti na vaše pitanje.

Kako bi se uspješno utjecalo na taj korak u procesu, dobro je pripremiti dodatne i preciznije informativne materijale koje će se dodati službenom izvještaju nevladinih organizacija. Jedan od načina za to je da na jednoj stranici pripremiti informativnu brošuru koja se odnosi na preporuke koje vi želite da se pojave u pregledu. Tu se mogu naći dodatne informacije o problemu; obrazloženje zašto je važno da se problem obradi u UPP-u uključujući i osrt bilo kojeg drugog tijela UN-a na tu problematiku, kao i prijedlog teksta preporuke za zemlju

u pregledu. Na ovaj način možete ponuditi listu različitih problema koji se mogu izabrati na temelju njihovih interesa. Ako želite da diplomate pročitaju brošuru, imajte na umu da nikada ne bi trebala biti duža od jedne stranice. I, konačno, korisno je pripremiti informativni letak za izaslanike iz Ženeve u kojem ćete porediti glavne preporuke za koje se zalažete i preporuke o sličnim pitanjima koje je država sa kojom se sastajete iznijela na prethodnom UPP-u.

Ako zbog finansijskog ili bilo kojeg drugog razloga ovo nije izvodivo, onda je zagovaranje moguće obaviti telefonski ili e-mailom preko lokalnih ambasada u vašoj državi.

Tokom pregleda

Tokom sjednica Radne skupine UPP-a, nevladine organizacije mogu u paralelno dešavanja koja

Izaslanici u Ženevi su preopterećeni jer rade sa mnogim državama i na mnogim pitanjima. Zbog toga im morate pružiti izravne, kratke i jasne informacije. Nemojte im donositi dokumentaciju koja nije na njihovom maternjem ili na engleskom jeziku.

će tematizirati situaciju u njihovoj državi. Ovo predstavlja dobru priliku da se cijeli proces približi široj publici i eventualno drugim sredstavima informisanja.

Nakon pregleda Eritreje, koalicija nevladinih organizacija je u obraćanju vladi pisala preporuke koje bi trebali usvojiti, te uključila sve delegacije koje su dale svoje preporuke. Ovo je bio način za informisanje i praćenje delegacija.

Sjednica Radne grupe UPP-a je važan alat za promovisanje ljudskih prava na nacionalnoj razini i usmjeravanje pažnje na pitanja koja se postavljaju u državi. Također, mogu se organizovati i prenosi cijele sjednice UPP-a putem interneta. Od toga se mogu napraviti veći javni događaji na koji možete pozvati diplomatsku zajednicu, druge nevladine organizacije, studente_ice, mla-de aktiviste_ice, itd.

U vremenu između sjednice pregleda i usvajanja ishoda Vijeća za ljudska prava, nevladine organizacije imaju priliku da zagovaraju vlasti države u pregledu da prihvate određene preporuke, jer većina država u pregledu odgovara na preporuke isključivo tokom sjednice Vijeća za ljudska prava, a ne i tokom samog pregleda.

Na sjednici

Vijeća za ljudska prava

Ishod UPP-a treba da bude usvojen na sjednici Vijeća za ljudska prava – pravilo je da se proces usvajanja obavi na onoj sjednici Vijeća koja dolazi

poslje sesije Radne grupe UPPa. Na sesijama Vijeća u Ženevi prateći događaj može biti vidljiviji od same UPP sesije. Također, na sjednici Vijeća nevladine organizacije mogu da uzmu riječ.

NVO-ima je dozvoljeno da daju direktni input jedino tek pred sami kraj UPP sesije. Stoga intervencije trebaju biti fokusirane na praćenje i implementaciju preporuka.

Trebali biste razmotriti mogućnost održavanja događaja tokom sesije Vijeća uz učešće Ambasadora Ujedinjenih naroda u Ženevi ili nekog drugog predstavnika države u razmatranju, ovisno od nacionalne situacije.

Ovaj prateći događaj obično je fokusiran na "državne planove implementacije UPP-a." Također, kratka izjava Vijeću (dvije minute) može biti veoma efektivna i može poslužiti kao način za iznošenje vaših poenti na stol Vijeća.

Sprovodenje i praćenje preporuka UPP-a

U fazi praćenja, u okviru koje je država praktično obavezna da sproveđe preporuke sažete u UPP Ishodnom dokumentu, postoji nekoliko načina da se uključe nevladine organizacije. Prvi korak faze praćenja je prevodenje preporuka na državni jezik(e) uz diseminaciju tih poruka u okviru države. NVO-i

također mogu zagovarati da državni autoriteti prevedu preporuke, međutim obično je mnogo efikasnije i brže ako se to učini bez čekanja na državne autoritete.

Neophodno je da se osigura da međunarodni politički procesi koji se dešavaju tokom pregleda u Ženevi i njihovi rezultati dođu do značajnih lokalnih autoriteta odgovornih za njihovo sprovođenje. Iz ovog razloga proces praćenja počinje prije pregleda. Bitno je da nevladine organizacije promoviraju potrebu prema državi da šalje različite delegacije u Ženevu, od predstavnika_ca bitnih ministarstava, te drugih vladinih agencija. Ovo je prvi korak za donošenje preporuka kući.

Jedna od preporuka koja je data mnogim državama pod pregledom (obično od Norvške) jeste da te države trebaju imati efikasan i uključiv proces za praćenje preporuka dobivenih kroz UPP.

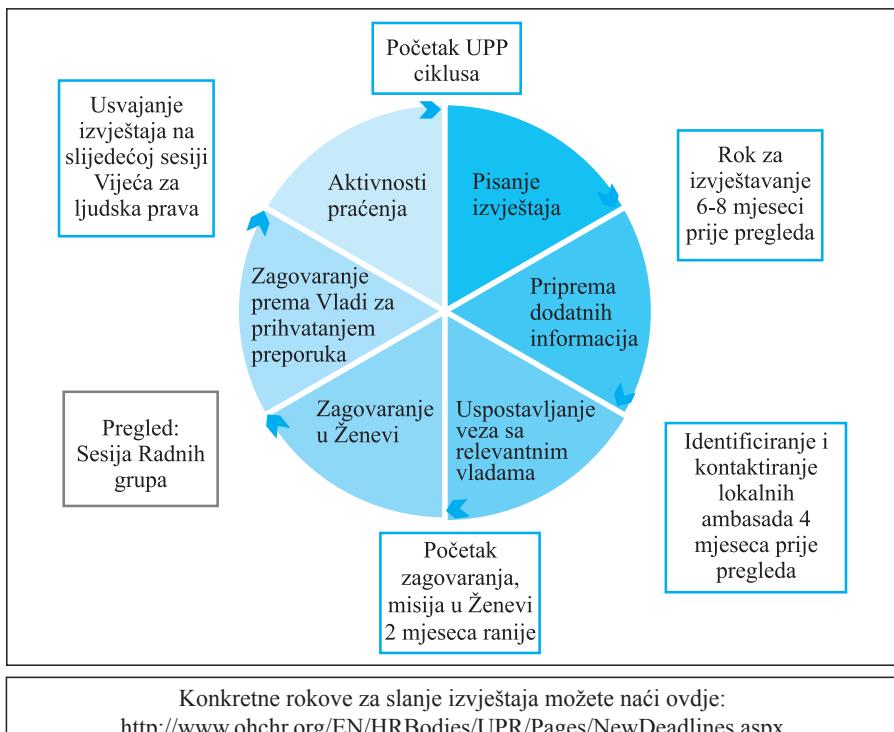
Bitno je naglasiti da Ženeva nije najvažnije mjesto za praćenje. Preporuke trebaju da ožive na državnom nivou. Ovdje možete pokušati da pridobijete podršku od istih vlada koje su donijele preporuke u Ženevi. Dalje, možete staviti dodatni pritisak na vladu tako što ćete tražiti da i drugi UN mehanizmi na regionalnom nivou adresiraju iste preporuke. Ovaj plan bi trebao da sadrži bar inkluzivni savjetodavni proces sa civilnim

društвom, kao i program rada na sprovoђenju različih preporuka. NVO-i također mogu, dvije godine nakon što su usvojeni rezultati UPP-a, pripremiti srednjoročni izvještaj koji će upućivati na oblasti u kojima je izvršen napredak, tj. gdje su prihvaćene preporuke, kao i na one gdje nisu. Ovo također predstavlja priliku za nevladine organizacije da naglase zašto bi neke preporuke koje nisu sprovedene trebale biti prihvaćene i implementirane. Ovaj izvještaj se može objaviti na državnom nivou, ali i biti poslan ambasadama država koje su dale preporuke. Uz to, može se

distribuirati Vijeću za ljudska prava.

Podešavanje vremena intervencija

Prikladno tempiranje svake intervencije u UPP procesu je ključno za uspjeh vašeg plana zagovaranja. Kroz svaku UPP sesiju pregleda se oko 16 država, što implicira značajno radno opterećenje za mnoga stalnih misija u Ženevi ukoliko trebaju da budu prisutne tokom svih 16 pregleda. Stoga je veoma bitno da se tempiraju različite intervencije tako da diplomatsko osoblje ima vremena da pogleda vaše informacije.

O izgradnji koalicija

NVO koalicije su često mnogo vidljivije i imaju više uticaja u UPP sistemu od samostalnih NVO podnesaka, obzirom da su izvještaji nevladinih organizacija sumirani u jedan dokument, tako da izvještaji koalicije mogu biti u 5630 riječi, umjesto samo 2815.

UPP može biti prilika za građenje i jačanje saradnje između nevladinih organizacija za međunarodno zastupanje. UPP može biti i alat za izgradnju koalicija i jačanje veza između NVO-a na državnom nivou.

Nevladine organizacije koje rade na veoma specifičnim temama trebaju uzeti u obzir posebno pitanje vidljivosti njihovih analiza i preporuka. Koalicija može odlučiti da objavi zajednički izvještaj sa 5630 riječi, te da se referira na neka pitanja iz podnesaka NVO članova koalicije od 2815 riječi.

Ovo je način maksimiziranja vidljivosti državne NVO koalicije, te zadržavanja nekih pitanja koja su vidljiva samo u izvještajima o specifičnim temama.

Veza sa drugim mehanizmima zaštite ljudskih prava

UPP nije zasnovan na međunarodnim ili regionalnim sporazumima o ljudskim pravima, tako da ne se pregleda sprovođenje tih sporazuma. UN tijela za sporazume, kao što je Komitet protiv mučenja ili Komitet za ljudska prava, su odbori koji prate realizaciju određenih sporazuma nakon što su ih države ratificirale.

Dok se pripremaju za UPP, nevladine organizacije trebaju pročitati zaključna razmatranja UN-a prema sporazumnim tijelima, te regionalnim tijelima kao što je Komisija za prevenciju mučenja (CPT) Vijeća Evrope, kako bi se

mogli referirati na njih u izvještaju na njih onda kada su te komisije bitne. Reference na UPP mogu biti korisne pri izvještaju sporazumnim tijelima.

Pregledi UN sporazumnih tijela mogu služiti kao prikladna priprema i mehanizam praćenja UPP-a.

Na kraju, bitno je povezati UPP preporuke u radu drugih međunarodnih organizacija, kao i onih kod kuće, jer je to najlakši način za povećanje vidljivosti ovih preporuka koje pogoduju vjerovatnijoj implementaciji istih od strane država.

Rad na UPP-u Fondacije Kuće ljudskih prava i Međunarodnog savjeta za rehabilitaciju žrtava torture

Nadamo se da će ovaj vodič pomoći osnaživanju zagovarača ljudskih prava širom svijeta kako bi efikasno koristili UPP proces pri promociji lokalnih promjena. Prepoznavajući da je navedeni proces komplikovan, te da organizacije imaju mnogo poteškoća pri kontaktiranju donosioca odluka u Ženevi, Fondacija Kuća Ljudskih Prava (HRHF), te

Međunarodni savjet za rehabilitaciju žrtava torture (IRCT) spovode programe podrške našim partnerma u ovom dijelu procesa. Pokušaćemo da sa ograničenim resursima podržimo partnere u pripremi UPP-a, zagovaranju kod donosioca odluka baziranih u Ženevi, te zastupanju implementacije UPP preporuka na državnom nivou.

BILJEŠKE

International Rehabilitation
Council
for Torture Victims
Borgergade 13
P.O. Box 9049
DK-1022 Copenhagen K
Denmark
Tel +45 33 76 06 00
Fax +45 33 76 05 00
Email: irct@irct.org
Website: www.irct.org

Human Rights House
Foundation
Kirkegata 5
0153 Oslo Norway
Tel: +47 22 47 92 47
Fax: +47 22 41 60 76
Email: hrh@humanrightshouse.org
Website: www.humanrightshouse.org

HRHF Geneva Office
Rue de Varembé 1, PO
Box 35
1211 Geneva 20, Swit-
zerland
Tel: +41 22 33 22 554
Fax: +41 22 33 22 559
E-mail: geneva@humanrightshouse.org

Sarajevski otvoreni centar
Čobanija 12
71 000 Sarajevo - BiH
Tel/fax: +387 33 200 073
Email: office@soc.ba
Website: www.soc.ba